

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮೋರೇಶ

ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಬಾಣಾವರ, ಅರಸೀಕೆರೆ,
ಹಾಸನ.

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18698970>

ABSTRACT:

ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದವು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು, ಕಲೆ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಫ್ಯಾಷನ್, ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಗ್ರಹಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆಯು 1950 ರ ದಶಕದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಬಹುಶಃ ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದವನ್ನು ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ನಂತರದ ಯುಗದ ಅಧಿಕಾರ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಮಾನವೀಯತೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಯ ದಾಳಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಬಹುದು. ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದ ಎಂಬ ಪದವು ಆಧುನಿಕತಾವಾದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕತಾವಾದವು ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿಂದಿನ ಸೌಂದರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆಧುನಿಕತಾವಾದದ ನಂತರದ ನಿಲುವು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತಾವಾದದ ಮುಂದುವರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡುವಿಕೆ ಎಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಮತ್ತು ವಿನಾಶಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. “ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದ” ಎಂಬ ಪದದ ವಿಭಜನೆಯು ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಜನೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಪೋಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಮಾಡರ್ನಿಸಂ. ಪೋಸ್ಟ್ ಅನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಬಹುರಂಗಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಬಂದ ಆಲೋಚನೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ, ಅವರು ಡಿಕ್ಸನ್ಸ್ ಕ್ಲನ್ ಅನ್ನು ಒಂದು ವಿಧಾನವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದದ ಕಲ್ಪನೆಯೆಂದರೆ ನೀವು ಏನಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ಅಲ್ಲ, ಅದರ ನೀವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಏನೆಂದು ತಿಳಿಯದಿರುವುದು. ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದವಲ್ಲದಿರುವುದು ಆಧುನಿಕತಾವಾದ. ಇದು ಆಧುನಿಕತಾವಾದದ ಯುಗದ ನಂತರದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿದೆ, ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣತೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅದರ ರಚನೆಯಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಆಧುನಿಕ, ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ, ವಸಾಹತು, ವಸಾಹತುಶಾಹಿ, ವಸಾಹತೋತ್ತರ, ಸ್ವೀವಾದ, ವಾಸ್ತವವಾದ, ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದ, ರಾಜನಿಕವಾದ, ಸಂರಚನೋತ್ತರವಾದ, ಪ್ರಜ್ಞಾಪ್ರವಾಹ ತಂತ್ರ - ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲವೂ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರ ಕೊಡುಗೆಯೇ. ಭಾರತವನ್ನಾಳಿದ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲ ವಸಾಹತು ಕಾಲ. ಅನಂತರದ್ದೆಲ್ಲಾ ವಸಾಹತೋತ್ತರವೇ. ಸರಳವಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯನಂತರ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಬಗೆಯ ವಾದಗಳು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಅಥವಾ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ವಿಶ್ವದ ಹಲವು ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹರಡಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದವು, ಅಲ್ಲಿನ ಚಿಂತಕರನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿ, ಆಯಾ ದೇಶಕಾಲಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಅಥವಾ ವಸಾಹತೋತ್ತರದ ಚಿಂತನೆಗಳು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ಅನೇಕ ಚಿಂತಕರನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿವೆ. ಅವು ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಚಲನೆಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿವೆ.

KEYWORDS:

ಆಧುನಿಕ, ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಸಾಹತು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ, ಚಿಂತನೆ.

‘ಆಧುನಿಕತೆ’ಯನ್ನು ಹಲವು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆಧುನಿಕತೆ ಎಂದರೆ ‘ಹೊಸತು’, ‘ಸದ್ಯದ್ದು’ ಎನ್ನುವುದು ಪದಶಃ ಅರ್ಥ. ಬೆಂಕಿ, ಮನೆ, ವ್ಯವಸಾಯ, ಹಣ, ವ್ಯವಹಾರ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಕುಟುಂಬ, ಸಮಾಜ, ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಮನುಷ್ಯರ ಹೊಸ ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆಯಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಧುನಿಕವೇ. ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರ ವಿಚಾರಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸಿದರೆ ಅದೂ ಆಧುನಿಕವೇ. ‘ಆಧುನಿಕ’ವೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭೌತಿಕವಾದ (materialistic), ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಪ್ರಗತಿ, ಇನ್ಸ್ಟ್ರುಮೆಂಟಲ್ (instrumental) ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ, ಬಳಸುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಆಧುನಿಕವೆಂದರೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದು ಕಾಲಘಟ್ಟದೊಳಗೆ ಬೇರೂರಿರುವ ಜಡಗೊಂಡ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳ್ಳುವುದು. ಅಂಥ ಜಡಗೊಂಡ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಅಥವಾ ಮೀರಿ ಹೊರಬರುವ ಹೊಸದಾದ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕವೆಂದರೆ, ನನ್ನೆಗಳ(ಭೂತಕಾಲದ) ಸಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಸತೊಂದು ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಂಥದ್ದು. ಆಧುನಿಕ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೂ ಆಯಾ ಕಾಲದ ಕೊಳಕುಗಳಿಂದ, ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋಭಾವನೆಗಳಿಂದ, ಸ್ವಾರ್ಥ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥದ್ದನ್ನು ನಮ್ಮ ಜನಪದರು ಕಾವ್ಯ, ಕಥೆ, ಪುರಾಣ, ಮಾತು, ಗಾದೆ, ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳ ಮೂಲಕ; ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತಕರು, ಭಾಷಣ, ಬರವಣಿಗೆ, ಚಳುವಳಿಗಳ ಮೂಲಕ; ಸೃಜನಶೀಲ ಬರಹಗಾರರು, ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧ, ಕಾದಂಬರಿ, ಲೇಖನಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಮೂಲಕ; ಕಲಾವಿದರು ಸಂಗೀತ, ಚಿತ್ರ, ನೃತ್ಯ, ಶಿಲ್ಪ, ಸಿನೆಮಾ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಮೂಲಕ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ನಡೆದಿರುವ ಯಾವುದೇ ಚಳುವಳಿಗಳು, ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು, ಭಾರತದ ಭಕ್ತಿ ಪರಂಪರೆಗಳು, ಬುದ್ಧನಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ವಚನಕಾರರು, ಕೀರ್ತನಕಾರರು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದ ಚಳುವಳಿಗಳು, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆದ ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ಹೋರಾಟ, ಕನ್ನಡದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಚಳುವಳಿಗಳನ್ನು ಈ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರದ ಕಾಲಘಟ್ಟವನ್ನು ‘ಆಧುನಿಕ ಕಾಲ’ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಹದಿನೆಂಟನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ನಗರೀಕರಣ, ಔದ್ಯೋಗೀಕರಣ, ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಾದ ಅಸಾಧಾರಣ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು, ಅವು ರೂಪಿಸಿದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ‘ಆಧುನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ’ ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಈ ಆಧುನಿಕ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಎನ್ನುವ ಚಿಂತನೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡೆರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಹೀಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವ ನಾವೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಜೀವನದ ರೀತಿನೀತಿಗಳು, ಆಚರಣೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಾವು ಬದುಕಬೇಕು, ಹಳತನ್ನು ಬಿಡಬಾರದೆನ್ನುವ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ದಾಟಿಸುವ ತವಕದ್ದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಯ ನಂತರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಬದಲಾವಣೆ

ಕಂಡಿದ್ದರೂ, ಹೆಣ್ಣಾದವಳು ಗಂಡಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ಅವನಷ್ಟೇ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದುಡಿದರೂ, ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಅವನೇ ಯಜಮಾನನಾಗಿ, ಕುಟುಂಬದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಇವಳೇ ಹೊಣೆಗಾರಕಾದರೂ, ಅವಳು ಗೌಣವಾಗಿ ಉಳಿದುಬಿಡುವ ಪರಿಪಾಠವೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಾದವಳು ತಗ್ಗಿ ಬಗ್ಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು, ಎದುರಾದಬಾರದು, ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಾರದೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು, ಮಡಿ-ಮೈಲಿಗೆ, ವ್ರತ-ಕಥೆ, ಅಡುಗೆ-ಅಲಂಕಾರ ಇವೇ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಒಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹೆಗಲೇರಿರುತ್ತದೆ. ಮದುವೆಗೆ ಮೊದಲು ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಉಡುಪುಗಳಾದ ಜೀನ್ಸ್, ಪ್ಯಾಂಟು, ಟೀ ಶರ್ಟ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ತೊಡುವ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಂದ ಮದುವೆಯಾದ ಕೂಡಲೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದ ಸೀರೆ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತೊಡುವುದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೇ ಆಧುನಿಕಗೊಂಡರೂ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ವ್ಯವಹಾರದ ತಂತ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವರ್ತಮಾನದ ರೀತಿ ನೀತಿಗೆ, ಈ ಹಿಂದಿನ ಭೂತಕಾಲದ ರೀತಿನೀತಿಯನ್ನು, ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು, ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಹೇರುವುದು. ಇದು ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ರಾಜಕಾರಣದ ತಂತ್ರದ ಭಾಗವಾಗಿ, ಹಳೆಯ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಹುಸಿ 'ಸ್ವದೇಶ ಪ್ರೇಮ'ವನ್ನು ಮೆರೆಯುವ ತವಕವಾಗಿಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಯಾವುದೇ ಕಾಲದ ಆಲೋಚನಾಕ್ರಮ/ಚಿಂತನಾಕ್ರಮ ಕೇವಲ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಭೂತ-ವರ್ತಮಾನ-ಭವಿಷ್ಯತ್ತುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮೆರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ, ಸದ್ಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗಿಂತ ಬುದ್ಧ, ವಚನಕಾರರು, ಪಂಪ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಕುವೆಂಪು, ಕಾರಂತ ಮುಂತಾದವರು ಬದುಕು ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದ ಬಗೆಗೆ ತಳೆದ ಚಿಂತನೆಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಬಹುದು; ಇದು ಒಂದು ಹೊಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಚಲನವನ್ನೇ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿಬಿಡಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿನ 'ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ' ಎನ್ನುವುದನ್ನು 'ವಸಾಹತೋತ್ತರ' ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೂ ಸರಳವಾಗಿ 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಲನೆಗಳು' ಎಂದೂ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಇಂತಹ ವೈಚಾರಿಕತೆಯುಳ್ಳ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದದ ಚಿಂತನೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಸಮಾಜ ಜೀವಂತಿಕೆಯಿಂದ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದಾಗಿ. ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದು ಕೂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಸೃಜನಶೀಲ ಕಲೆಗಳೇ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಸೇರುವುದರಿಂದ, ಆಧುನಿಕತೆ/ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲೂ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಠ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಆಲೋಚನಾಕ್ರಮದ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ಬದಲಿಸಿಬಿಡುವ ಶಕ್ತಿಯೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಿಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮನುಷ್ಯರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವ ನಮ್ಮ ನೆಲದ ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತದಂತಹ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು. ಜನಮನವನ್ನು

ತಲುಪುವ ಇವುಗಳ ಪಾಠಾಂತರಗೊಂಡ ನಾಟಕಗಳು; ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು, ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ನುಡಿಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ಭಾವಗೀತೆಗಳು, ದೇಶಭಕ್ತಿ ಗೀತೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂಚಲನ ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಗಳಾದ ನವೋದಯ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ನವ್ಯ, ದಲಿತ, ಬಂಡಾಯ, ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ಭಾಷಾ ಚಳುವಳಿ, ರೈತ ಚಳುವಳಿಗಳನ್ನೂ ಇದರ ಭಾಗವಾಗಿ ಬಂದ ಬರಹಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಭಾರತ, ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರ ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮದಿಂದ, ಹಾಗೂ ಮೆಕಾಲೆಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದಲಿಲ್ಲ. 'ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು ನಮ್ಮ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು' ಎನ್ನುವ ಘೋಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಯಂತ್ರನಾಗರೀಕತೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪುರೋಗಾಮಿ ಚಲನೆಗಳಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾದ್ಯಮ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೊಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಚಲನೆಗೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದವು. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ ಇಂದಿಗೂ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇಂಥದ್ದರ ಪರಿಣಾಮ ಏನಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನರಿತ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಚಿಂತಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾಡು-ನುಡಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರುವುದರ ಮೂಲಕ, ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಿಂದಲೇ ಕಲಿಯುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೇಗಿರಬೇಕೆನ್ನುವ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಿಂತನೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಇಂದಿಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆಯ ಸಾಕ್ಷಿಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ, ನಮ್ಮದೇ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತಿನ ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತುವುದರಲ್ಲಿ ಸೋತಿಯವರು ಇಂದು ಮತ್ತೂ ಧಾಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ಬರಹಗಾರರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಬಿಎಂಶ್ರೀ ಅವರ 'ಕನ್ನಡ ಮಾತು ತಲೆ ಎತ್ತುವ ಬಗೆ'; ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ', 'ಮಕ್ಕಳಿಗೇಕೆ ವೈಚಾರಿಕತೆ?', 'ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಆಧುನಿಕ ಮಾಲ್ಯಗಳು', 'ಕನ್ನಡ ದೀಕ್ಷೆ' ಮುಂತಾದ ಬರಹಗಳು; ಡಿವಿಜಿಯವರ 'ರಾಷ್ಟ್ರಕನಿಕೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಕೆ?'; ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ನಾಡು-ನುಡಿಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳು, 'ಕನಸಿನೊಳಗೊಂದು ಕಣಸು' ಮುಂತಾದ ಕವಿತೆಗಳು; ಜಿ.ಪಿ.ರಾಜರತ್ನಂ ಅವರ 'ಕನ್ನಡ ಪದಗೊಳ್'; ಮಾಸ್ತಿಯವರ 'ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ'; ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಅಣಕಿಸುವ ಟಿ.ಪಿ. ಕೈಲಾಸಂ ಅವರ 'ಟೊಳ್ಳು-ಗಟ್ಟಿ'- ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಬರಹಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಅನುಕರಣೆಯೇ ಆಧುನಿಕತೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿರುವ ಪರಿಣಾಮ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತುವ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿದ್ದೇವೆ! ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ, ಜಾತಿ, ವರ್ಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ-ಕನಿಷ್ಠವೆಂಬ ತರತಮ ಭಾವಗಳು, ಜೀತಪದ್ಧತಿ, ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ನಾಡಿನ ಚಳುವಳಿಗಳು ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ 'ಚೋಮನ ದುಡಿ', 'ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ', ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಸಾಲದ ಮಗು', ನಗರೀಕರಣ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಆರ್ಥಿಕ ಕಂದರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದನ್ನು ಸಾರುವ 'ಕಲ್ಪಿ', 'ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಮುಖ್ಯರಲ್ಲ, ಯಾರೂ ಅಮುಖ್ಯರೂ ಅಲ್ಲ.' ಎನ್ನುವ ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು' ಕಾದಂಬರಿಯ ಆರಂಭದ

ಸಾಲುಗಳು, ಅವರ 'ಜಲಗಾರ' ನಾಟಕ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ನವೋದಯದ ಬಹುತೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳಂತಿವೆ. ಇದು ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಅನಂತರ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಗತಿಬಿಂಬವನ್ನು ಕಾಣಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂಚಲನವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ ಬಂದ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಿವೆ; ಚಿಂತನೆಗಳಿವೆ. ಕೆಲವನ್ನು ಹೆಸರಿಸುವುದಾದರೆ, ಪುತಿನರ 'ಗೋಕುಲ ನಿರ್ಗಮನ' ನಾಟಕ, ಇದೇ ಹೆಸರಿನ ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರ ಲೇಖನ, ಯು. ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ 'ಸಂಸ್ಕಾರ', 'ಭಾರತೀಪುರ'ದಂತಹ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರತೇಜಸ್ವಿಯವರ 'ಅಬಚೂರಿನ ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸ್' ಕಥಾಸಂಕಲನ, 'ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ', 'ಪರಿಸರದ ಕಥೆಗಳು', ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗರ 'ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ' ಕವನ ಸಂಕಲನ, ವೀಣಾ ಶಾಂತೇಶ್ವರ ಅವರ ಕಥೆಗಳು, ವೈದೇಹಿಯವರ ಕಥೆಗಳು ಹಾಗೂ 'ತಿಳಿಸಾರು', 'ನೋಡಬಾರದು ಚೀಲದೊಳಗಣನು' ದಂತಹ ಕವಿತೆಗಳು, ಪ್ರತಿಭನಂದಕುಮಾರರ 'ನಾವು ಹುಡುಗಿಯರೇ ಹೀಗೆ' ಕವನ ಸಂಕಲನ, ಎಚ್. ನಾಗವೇಣಿ ಅವರ 'ಧಣಿಯರ ಬೆಳ್ಳಿಲೋಟ', ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಒಳಹೊರಗನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುವ ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣರ ಕಥೆಗಳು, 'ಬದುಕು' ಕಾದಂಬರಿ, ಬಿ.ಟಿ. ಜಾಹ್ನವಿಯವರ 'ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ', ದು.ಸರಸ್ವತಿಯವರ 'ಬಜ್ಜೀಸು', ಕೊರಡ್ಕಲ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸರ 'ಧಣಿಯರ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ', ಕುಂ.ವಿ. ಅವರ 'ದೇವರಹಣ', ದೇವನೂರರ 'ಒಡಲಾಳ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು', ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯನವರ 'ಹೊಲೆಮಾದಿಗರ ಹಾಡು'...ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳು ಚಳುವಳಿಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ, ಅವುಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಅದುವರೆಗೂ ಬೇರೂರಿದ್ದ ಲಿಂಗ-ಜಾತಿ-ವರ್ಗ, ಮೌಢ್ಯಾಚಾರಣೆಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಅನೇಕ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಣೆಹಿಡಿದು ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಚಿಂತನೆಗೆ ಅನುವುಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತವೆ; ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಚಲನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.

ಭಾರತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಲ್ಲಿನ ಸಮಾಜದ ಸ್ವರೂಪವೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಜಾತಿ, ಮತ, ಪಂಥ, ಧರ್ಮಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ, ಅವುಗಳದೇ ಆದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಬಹುರೂಪಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಸಮಾನ ನೆಲೆಗಳ ಆಗರ ಈ ಭಾರತ. ಇಲ್ಲಿನ ಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷವೂ ಸಹ ಈ ಅಸಮಾನ ನೆಲೆಗಳ ವೈರುಧ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವುಗಳಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಸಮಾಜದ ಬದುಕು, ಲಿಂಗ-ಜಾತಿ-ವರ್ಗಗಳ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಒಡಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪತ್ತಿನ ಕ್ರೋಡೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿರುವ ಮೇಲು-ಕೀಳು, ಶ್ರೇಷ್ಠ-ಕನಿಷ್ಠ ಎಂಬ ವಾಸ್ತವಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಿರುಕುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಲಿಂಗ-ಜಾತಿ-ವರ್ಗದ ಅಧಿಕಾರಯುತ ತಾರತಮ್ಯಗಳ ಧೋರಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಆಧುನಿಕವಾದ ಸೆಕ್ಯುಲರ್ ರಾಜ್ಯದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಹೊಸ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅಸಮಾನ ನೆಲೆಗಳ ತೀವ್ರತೆಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಯಜಮಾನಿಕೆ ಧೋರಣೆಯುಳ್ಳ ಅಸಮಾನತೆಯ ಬೀಜಗಳು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲೂ ಮೊಳೆತು ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಬದುಕಿನ ಆಧಾರ ಸ್ತಂಭಗಳಾಗಿ, ಬದುಕನ್ನು ಜತನದಿಂದ ಕಾಯ್ದು ಮುನ್ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯವೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಆತಂಕದ ಮತ್ತು ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುವಾಗ,

ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಭಾಷಿಕ ನೆಲೆಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಡವಳಿಗಳು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡಿರುವ ರೀತಿ ಯಾವುದೆಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮರಸ್ಯದ ದಾರಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಶೋಷಿತ ಸಮುದಾಯಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಪರವಾಗಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಸಂಘಟನೆಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಹೋರಾಟ ಹಾಗೂ ಚಳುವಳಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ, ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣದ ನಂತರ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಜಗತ್ತಿನ ಮೂರನೇ ವರ್ಗದ ದೇಶಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು ಈ ಅಸಮಾನ ನೆಲೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಷಿಸುತ್ತಿವೆ. ಜಾಗತಿಕ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಪೈಪೋಟಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ದೇಶಗಳು ವಸಾಹತೀಕರಣ, ಜಾಗತೀಕರಣ, ಉದಾರೀಕರಣ, ಖಾಸಗೀಕರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಏಕರೂಪಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಹೇರುತ್ತಿರುವುದು ಅಸಮಾನ ನೆಲೆಗಳ ತೀವ್ರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಉಳ್ಳವರು, ಬಲಾಡ್ಯರು ಮಾತ್ರ ಇದರೊಂದಿಗೆ ಭಾಗಿಯಾಗಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹುಸಿ ಸ್ವದೇಶಿವಾದ ಮತ್ತು ಹುಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಭುತ್ವವು ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸುವುದರಿಂದ 'ವಿಶ್ವಭ್ರಾತೃತ್ವ'ದ ಸ್ಲೋಗನ್ನುಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಒಡೆಯರಿಂದ ಚಾಲನೆಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಇಂಥದ್ದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ವಿರೋಧಿಸುವ ಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷ ನೆನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯದಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಪ್ರಭುತ್ವ, ಒಡತನ ಹೇರುವ ಒತ್ತಡಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು, ಹೊಸ ಹೊಸ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲದರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮಹಿಳಾ ಚಳುವಳಿಗಳಿಗೂ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಲನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಈ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾದವು. ಸಮಾಜದ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿ, ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಲ್ಲಿನ ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದ ಹಿಂದುಳಿದ, ದಲಿತ, ಮಹಿಳೆಯರದ್ದೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಯಜಮಾನಿಕೆಯ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಾಯಿತು. ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ ಶೋಷಿತರು, ದಲಿತರು, ಹಿಂದುಳಿದವರು, ಮಹಿಳೆಯರ ಬದುಕಿಗೊಂದು ಘನತೆ, ಗೌರವ ಸಿಕ್ಕಿ, ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬರುವಂತಾಯಿತು. ಹೋರಾಟಗಳಿಂದಾಗಿ ದಲಿತ, ಮಹಿಳಾ ಪರ ಕಾನೂನುಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡು ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ಹಕ್ಕು ದೊರೆತಂತಾಯಿತು. ಅನೇಕ ಸೃಜನಶೀಲ ಪ್ರತಿಭೆಗಳು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬರುವಂತಾಯಿತು. ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ದಲಿತರು, ಶೋಷಿತರು, ಹಿಂದುಳಿದವರು, ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಂತಾಯಿತು. ಮಹಿಳೆಯರೂ ಯಾರ ಹಂಗಿಲ್ಲದೆಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಘನತೆಯಿಂದ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ, ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಬದುಕುವ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಹೆಚ್ಚಾಗುವಂತಾಯಿತು. 'ಆಧುನಿಕ' ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ, ನಡೆನುಡಿಗಳಿಗೆ ಮನಸೋತದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆ, ಆಹಾರಕ್ರಮ, ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವೃದ್ಧಪದ್ಧತಿ, ವ್ಯಾಪಾರ, ವ್ಯವಹಾರ, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿನ ಅತಂತ್ರ ಬದುಕು, ನಗರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಒಟ್ಟು ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮಗಳ ಮೇಲಾಗಿರುವ ಪ್ರಭಾವಗಳು, ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ತೇಜಸ್ವಿ, ನಾಗೇಶ್‌ಹೆಗಡೆಯಂಥವರ ಪರಿಸರದ ಕಥೆಗಳು,

ಲೇಖನಗಳೂ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವದ ಕೊಡುಗೆಯೇ ಆದ ಅಪನಂಬಿಕೆ, ಕುಟುಂಬದ ವಿಘಟನೆ, ಅದರೊಳಗಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಸಂಕಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ತೆರೆದಿಡುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಸುವ ಹೊಸತಲೆಮಾರಿನ ಅನೇಕ ಬರಹಗಾರರು ಗಮನಸೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಾಲ ಯಾವುದೇ ಆಗಿರಲಿ, ಹೊರಗಿನ ಲೋಕ ಎಷ್ಟೇ ಕ್ರೌರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೂ, ಜಡಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸಲ್ಲುವ ಮನುಷ್ಯರೊಳಗಿನ ಆರ್ದ್ರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಸದಾ ಕಾಲ ತುಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಥದನ್ನು ಓದುಗರಲ್ಲೂ ಬಿತ್ತಿ, ಜೀವಂತಿಯನ್ನುಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಂದು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿವೆ. ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಬದಿಗೆ ಸರಿಸಿ, ಗುರುತು ಪರಿಚಯವಿರದ ಮುಖಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ವಂದಿಸಲು ಹಾಕೊರೆಯುವ ಮನೋಭಾವವೊಂದು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡಿದೆ. ಇದೊಂದು ಇಂದಿನ ಬದುಕಿನಕ್ರಮದ ರೂಪಕವಾಗಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಆಧುನಿಕತೆ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಜೀವನಶೈಲಿಯ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ಸೂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಅದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ, ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಮುದ್ರಿತ ಪಠ್ಯಗಳ ಕಾಲ ಪೂರ್ತಿ ಇಲ್ಲವಾದರೂ, ಇಂದಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಪ್ರಭಾವದೊಂದಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು (Postmodernism) ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿವೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ 'ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ನಿರೂಪಣೆಗಳನ್ನು' ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು, ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಅರ್ಥದ ಸಾಪೇಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಹಾಗೂ ಜನಪ್ರಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸಂಬದ್ಧತೆ, ವಿರೋಧಾಭಾಸ ಮತ್ತು ವ್ಯಂಗ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ನಂತರದ ಕಾಲದಿಂದ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ಮಾರ್ಕ್ಸಾದ, ಸ್ತ್ರೀವಾದದಂತಹ ಇತರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಾದ ನಡೆಸುತ್ತಾ ರೂಪಗೊಂಡಿದೆ.

ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಸತ್ಯದ ಸಾಪೇಕ್ಷತೆ:** ಯಾವುದೇ ಏಕೈಕ, ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಸತ್ಯವಿಲ್ಲ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸತ್ಯಗಳು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ.
- **'ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ನಿರೂಪಣೆಗಳ' ತಿರಸ್ಕಾರ:** ದೊಡ್ಡ ಕಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಬದಲು, ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳು ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅನುಭವಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡುವುದು.
- **ಅಸಂಬದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಂಗ್ಯ:** ಜಗತ್ತಿನ ಅಸಂಬದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವುದು.
- **ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮಿಶ್ರಣ:** 'ಉನ್ನತ ಕಲೆ' ಮತ್ತು 'ಜನಪ್ರಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ನಡುವಿನ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಅಳಿಸುವುದು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ

- **ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ನಂತರದ ಚಿಂತನೆ:** ಆಧುನಿಕತೆ ಮತ್ತು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ನಂತರದ

ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡುವುದು.

- ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಸಂವಾದ: ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಸಿಸಂ, ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ವಾದ, ಸ್ತ್ರೀವಾದದಂತಹ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂವಾದ ನಡೆಸಿದೆ.
- ಕಥನ ಶೈಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ: ಏಕಕಾಲಿಕ ಕಥೆಗಳು, ಬಹು ಪಾತ್ರಗಳು, ಮತ್ತು ಓದುಗರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಸುವ ಶೈಲಿಗಳ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.
- ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪುನರುತ್ಥಾನ: ದಮನಿತ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಪುನರ್ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಚಿಂತನೆಗಳು ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಕೊನೆಯಮಾತು:

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರತೆಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾದರೂ, ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಚಿಂತನೆಗಳ ಪ್ರತಿಫಲನವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ. ಇವುಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಚನೆ, ವಿಷಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಿವೆ, ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಮಾಜದ ವಾಸ್ತವಿಕತೆ ಮತ್ತು ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿವೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ರಾಮಚಂದ್ರನ್ ಸಿ.ಎನ್., (2002), ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚಿಂತನೆ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.
2. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ.ಎಸ್., (2016), ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್.
3. ಶೇಷಗಿರಿರಾಯ ಎಲ್.ಎಸ್., (2016), ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್.
4. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್ ಎಚ್.ಎಸ್. (ಸಂ), (2001), ಶತಮಾನದ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.
5. ರಾಮಚಂದ್ರನ್ ಸಿ.ಎನ್., (2008), ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.
6. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ, (2005), ನನ್ನ ಜನಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕವಿತೆಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು: ಕ್ರಾಂತಿಸಿರಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
7. ಶ್ರೀಮತಿ ಎಚ್. ಎಸ್. (ಸಂ), (2006), ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಹಂಪಿ: ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
8. William H. Dutton (Ed.), (2013), The Oxford Handbook of Internet Studies, Oxford: Oxford University Press.
9. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199589074.013.0011>

Funding:

This study was not funded by any grant.

Conflict of interest:

The Authors have no conflict of interest to declare that they are relevant to the content of this article.

About the License:

© The Authors 2024. The text of this article is open access and licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.